

Datum: 2020-12-15

Handläggare:
Planeringssekreterare Jeanette Silow

Direkttelefon/e-post:
040-34 58 90, jeanette.silow@malmo.se

Diarienummer: MN-2020-10977

Ange diarienummer vid kontakt med miljöförvaltningen.

Stadskontoret
registrera.stk@malmo.se

Yttrande över Direktiv för Tillväxtkommissionen för ett inkluderande och hållbart Malmö - remiss från Stadskontoret STK-2020-1541

Miljöförvaltningen har fått möjlighet att via förvaltningsremiss yttra sig över Direktiv för Tillväxtkommissionen för ett inkluderande och hållbart Malmö, där svar önskas senast den 11 december. Anstånd har beviljats till senast den 14 december 2020.

Förvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen är positiv till inrättandet av en tillväxtkommission för ett inkluderande och hållbart Malmö med utgångspunkt i de globala Agenda 2030-målen samt de utmaningar och möjligheter som Malmö står inför och som behöver lösas. Det är viktigt att bygga vidare på resultat och erfarenheter från *Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö* och att åtgärdsförslagen ska kunna genomföras. Vi delar slutsatsen att kommissionens arbete och slutsatser förankras väl i Malmö stads organisation och att relevanta delar av stadens organisation är involverad i arbetet. Det ligger rätt i tiden att inrätta tillväxtkommissionen utifrån rådande pandemi för att bättre rusta kommunen och näringslivet för liknande kriser med nya arbetsätt och digitaliseringens utveckling som har skett under pandemin.

Här följer miljöförvaltningen synpunkter som föreslås att beaktas i det fortsatta arbetet.

1. Bakgrund

1.1 Uppdraget

Utveckla koppling till klimatförändringarna som utmaning

I beskrivningen av utmaningarna som Malmö står inför nämns inget om klimatförändringarna. I budgetskrivelsen anges det tydligt under målområde Stadsutveckling och klimat att klimatförändringarna är en av vår generations största utmaningar. Direktivet bör ha en tydligare koppling till klimatförändringarna som utmaning i enlighet med budgetskrivelsen och kompletteras med detta tillägg, möjligtvis under *1. Bakgrund*.

I direktivet anges att det främst är den ekonomiska dimensionen av hållbarhetsdimensionerna som ska vara i fokus. I vart fall bör alla tre hållbarhetsdimensionerna beaktas som samverkande för hållbar utveckling, även om det största fokuset i kommissionen ligger på den ekonomiska hållbarheten. Vi behöver stimulera samverkan, stärka synergier med redan pågående insatser och öka vår förmåga att balansera de tre hållbarhetsdimensionerna parallellt.

I detta sammanhang är det viktigt att beakta Europas gröna giv (European Green Deal) som är EU:s nya tillväxtstrategi. Den fastställer att EU:s framtida tillväxt grundar sig i alla tre dimensioner av hållbar utveckling. Omställningen till en hållbar ekonomi bygger på

konkurrenskraft, resurseffektivitet men även rättvisa: ekonomisk tillväxt kan därför inte uppnås utan att ta hänsyn till de miljö- och sociala utmaningar Europa och världen står inför. Tillväxtverket skriver att hållbar tillväxt handlar om att se till att ekonomiska resurser skapas i linje med en vision om hållbar utveckling. De arbetar för hållbar tillväxt genom att förändra och förnya ekonomin tillsammans med regioner och företag. Resurserna behöver skapas på ett hållbart sätt, med förändring och förnyelse av ekonomin samt att tillfredsställa dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter. (Källa: <https://tillvaxtverket.se/om-tillvaxtverket/uppdrag/hallbar-tillvaxt.html>)

Regeringen har under 2019 gett Tillväxtverket och Naturvårdsverket ett gemensamt uppdrag att, efter samråd med Statens energimyndighet, stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet. (Källa: <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Stodja-aktorer-med-regionalt-utvecklingsansvar-att-integrera-klimat--och-miljo-i-tillvaxtarbetet/>)

Malmö stad har en lång erfarenhet av samverkan med näringslivet med fokus på innovation och hållbar utveckling. Bland annat finns det ett mångårigt utvecklingsamarbete med stadens systemoperatörer kring resurseffektivisering genom cirkulär ekonomi och industriell symbios. Industriell symbios handlar om att bygga upp smarta samarbeten och relationer där verksamheter och andra aktörer på nya sätt kan omvandla rester i produktionen till resurs. Detta är ett gott exempel på branschöverskridande kreativitet och innovation, där nya företag och arbetstillfällen kan skapas.

Utveckla inriktning och koppling till grön tillväxt

Miljöförvaltningen har lång och god erfarenhet av medverkan och samordning av lokala och regionala miljö- och klimatsatsningar i kombination med tillväxt, export och ökad sysselsättning. Dessa har oftast kunnat genomföras med delfinansiering från EU och/ eller statliga medel och har haft stor betydelse både för miljöarbetet, för tillväxt och sysselsättning i Malmö. I nuläget deltar förvaltningen i flera större initiativ med denna inriktning bland annat Greater Copenhagen Green Charter, STRING och Forsknings- och Innovationsrådet i Skånes samarbete om Smarta Hållbara städer.

Miljöförvaltningens bedömning är att dessa satsningar på klimatomställning och grön tillväxt kommer att öka betydligt de närmsta åren. Malmö har mycket goda lokala och regionala förutsättningar för grön tillväxt med skapandet av nya arbetstillfällen i Malmö kopplat till dessa satsningar. Malmös position och ambition att vara en föregångsstad inom miljöområdet är en viktig grund för den gröna tillväxten och därför föreslås att en tydlig inriktning på detta tas med i tillväxtkommissionens direktiv och arbete.

Utveckla koppling till översiktsplanen och miljöprogrammet

Nuvarande och förslag till kommande översiktsplan har *Regional motor för grön tillväxt och sysselsättning* som en av tre prioriterade inriktningar. Kommissionen bör känna till att begreppet används i översiktsplanen och att detta skulle kunna bli ett stöd till kommissionen genom att ge begreppet grön tillväxt ett tydligare innehåll. Översiktsplanen, kommissionens arbete och miljöprogrammet bör här länkas samman och tydligare återspeglas i direktiven till kommissionen, så det inte blir parallella spår och att definitionen och arbetet för en grön tillväxt blir enhetlig.

Synpunkter på föreslagna exempel på sakområden

1. Geografi och infrastruktur

Detta sakområde skulle kunna kompletteras med hur Malmö får tillgång till den regionala arbetsmarknaden utifrån ett inpendlings- och utpendlingsperspektiv, vilket påverkar möjligheten till arbetstillfällen för malmöborna. Stadens strukturer och kollektivtrafikens roll i tillgången till den regionala arbetsmarknaden behöver även belysas inom tillväxtkommissionens uppdrag för att fler malmöbor ska få tillgång till en växande arbetsmarknadsregion. En större tillgång till den regionala arbetsmarknaden kan leda till både bättre matchning för näringslivet och högre sysselsättning för de som står långt från arbetsmarknaden för en jämställd och icke-diskriminerande arbetsmarknad.

4. Arbetsmarknad och inkludering

Ett av effektmålen är att öka kunskapen och förståelsen för de mekanismer som påverkar utvecklingen mot en inkluderad och hållbar tillväxt. I denna del föreslås det att jämställdhets-, jämlikhets- och det rättighetsbaserade arbetet tydligare utgör en del av analysen i sakområdet. Dessa frågor är tvärspektoriella och utgör en del av de mekanismer som bidrar och påverkar ett inkluderande och hållbart Malmö. Sakområdet skulle kunna kompletteras med en tydligare sammanhållen analys av dessa frågor.

7. Resiliens och näringslivsstruktur

Detta sakområde föreslås att kompletteras med klimatfrågan och den gröna omställning och strukturuomvandling som krävs för att Malmös näringsliv ska kunna bidra till en hållbar utveckling och vara fortsatt konkurrenskraftig. Framtidens arbetsmarknad finns inom den gröna omställningen, vilket kommer att bidra till fler arbetstillfällen till malmöborna. Utvecklingen av Malmös näringsliv utgår från att Malmös infrastruktur- och försörjningssystem kan möta den efterfråga som finns. Exempelvis är ett energisystem med säker och tillräcklig energitillförsel en förutsättning för en välmående och växande stad.. Genom att effektivisera energianvändningen och öka andelen energi från förnybara energikällor kan energisystemet ställas om så att det blir mer långsiktigt hållbart. En effektivare energianvändning stärker näringslivet i Malmö genom att minska kostnaderna för verksamheten. Med ett strategiskt energiarbete kan Malmö bidra till att hålla den globala uppvärmningen under 1,5 grader samtidigt som energisystemet är leveranssäkert och tillgodoser malmöbornas behov av energi nu och i framtiden.

Värdet av den offentliga upphandlingen i Sverige uppskattas till cirka 706 miljarder kronor 2017, vilket motsvarar cirka en sjättedel (17,4 procent) av BNP exklusive moms.[2] Malmö stad har under det senaste årtiondet arbetat effektivt med att nå de politiska målen, exempelvis Klimatneutral organisation – avgränsat till el, värme och transporter - år 2020. Måluppfyllnaden är idag ca 98%. Andra offentliga organisationer har motsvarande mål. Hållbarhetsmål inom det offentliga kommer att påverka en avsevärd andel av de behov som det offentliga genererar och som skapar affärsmöjligheter för Malmös näringsliv. Trenden med hållbarhetskrav med krav på cirkulära materialflöden och fossilbränsle fria transporter kommer att bli en självklarhet, vilket speglas av stora näringslivsaktörer som exempelvis H&M, IKEA och Volvo.

Utveckla testbäddsverksamhet som stöd till näringslivet

Malmö stad kan aktivt stödja näringslivet i Malmö på olika sätt – från att förstå stadens behov och mål avseende hållbar utveckling - till de affärsmöjligheter som detta innebär - till att driva

[2] <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/verktyg/statistik-om-offentlig-upphandling/vardet-av-den-offentliga--upphandlingen/>

prototypverkstäder och testbäddar för att snabba på testandet av lösningar och tjänster som därigenom minskar utvecklingskostnaderna som risker för Malmös näringsliv. Förvaltningen har stöttat näringslivets utveckling i Malmö på detta sätt tidigare och delvis fortfarande genom testbäddsverksamhet. Detta är ett område som skulle kunna förstärkas framöver för att stödja näringslivets utveckling i den gröna omställningen.

2. Mål

2.2 Effektmål

Direktivet skulle kunna kompletteras och förtydligas med ett effektmål om att fortsätta utveckla de processer som undanröjer diskriminering och ojämlika förhållande samt främjar jämställdhet – vilka kan ses som kritiska framgångsfaktorer för att bidra till en hållbar tillväxt och inkluderande arbetsmarknad. Detta hänger samman med synpunkter under sakområde 4. *Arbetsmarknad*. Alla medborgare ska kunna bidra till Malmös hållbara utveckling och även kunna ta del av dess effekter. Särskilt under rådande pandemi och liknande kriser behöver vi säkerställa att det rättighetsbaserade arbetet inte försvåras, då vi redan har sett nödvändiga beslut som till viss del har inskränkt vissa rättigheter.

Utveckla definitionen av hållbar tillväxt

Det är inte helt tydligt att i direktivet utläsa vad som avses med *hållbar tillväxt*. Det framgår att kommissionen ska analysera förutsättningarna för tillväxt i Malmö och ge rekommendationer framåt. I tredje effektmålet är ordet *hållbar* utelämnat när det gäller effekter på medellång och lång. Begreppet hållbar tillväxt bör definieras i direktivet eller vara en del av uppdraget. Effektmålen skulle även kunna kompletteras med att det tydligare framgår att stadens klimat- och miljömål och Agenda 2030 ingår i definitionen av *hållbar tillväxt* i Malmö.

6. Organisation och bemanning

Det bör ingå en kommissionär med expertkompetens om hur ekologisk hållbarhet kan bidra till tillväxtfrågan utifrån förvaltningens synpunkter under 1. *Bakgrund*. Behovet av en grön omställning är nödvändig för att Malmös näringsliv ska kunna bidra till en hållbar utveckling och vara fortsatt konkurrenskraftig inför framtiden. Det är inom den gröna omställningen som en stor del av nya arbetstillfällen kommer att finnas i framtiden.

6.1 Projektorganisation

Under *Arbetsgrupper* bör sammansättningen kompletteras med deltagande från stadens förvaltningar i en inkluderande process där de erfarenheter som finns inom Malmös stads organisation tillvaratas för att få den helhetsbild som efterfrågas. Detta kommer att öka förutsättningarna att förankra och realisera kommissionens slutsatser och analyser inför det fortsatta implementeringsarbetet. I denna del kan miljöförvaltningen bidra med de insatser och samarbeten som redan sker med näringslivet, som har nämnts under 1.1 *Uppdraget*.

8. Kommunikation

8.1 Intern kommunikation

Inför framtagandet av en kommunikationsplan föreslås att samverkan sker med kommunikationschefsnätverket, som kan ge värdefullt stöd och bidra till att kommissionens analyser och slutsatser blir starkt förankrade i Malmö stads organisation.

Miljöförvaltningen

Rebecka Persson
Miljödirektör

Detta yttrande har bekräftats digitalt och saknar därför nammunderskrift.